

Gdańsk, 10 maja 2023 r.

OCENA OSIĄGNIĘĆ DRA JAKUBA LICKIEWICZA W POSTĘPOWANIU O NADANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO NAUK O ZDROWIU

dokonana w ramach zasad postępowania habilitacyjnego określonych w *Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późniejszymi zmianami)

I. INFORMACJE O WYKSZTAŁCENIU I ZATRUDNIENIU KANDYDATA

Dr Jakub Lickiewicz jest magistrem psychologii (2003, Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie) oraz magistrem prawa (2003, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie). W 2011r. uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie psychologii na podstawie rozprawy doktorskiej *Osoby popełniające przestępstwa komputerowe - próba skonstruowania profilu psychologicznego* (promotor: prof. dr hab. Józef K. Gierowski).

W latach 2003-2011 pracował na stanowisku asystenta w Zakładzie Psychologii Ogólnej (Instytut Psychologii, Uniwersytet Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie). Od 2011 r. pracuje w zakładzie Psychologii Zdrowia (Instytut Pielęgniarstwa i Położnictwa, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum) najpierw na stanowisku asystenta z doktoratem, następnie od 2015 r. jako adiunkt.

II. OCENA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

(art.219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy o Szkolnictwie Wyższym) z dnia 20 lipca 2018 r.)

Habilitant za swoje największe osiągnięcie naukowe uznał cykl prac pod tytułem *Czynniki modyfikujące występowanie zachowań agresywnych w ochronie zdrowia*, w skład którego weszły:

- **Lickiewicz, J.**, Hughes, P.P., Makara-Studzinska, M. (2021). Attitudes of psychiatric nurses towards aggression: A polish study. *J piniPsychiatr Ment Health Nurs.* 28(5), 856-866. doi: 10.1111/jpm.12746.

- **Lickiewicz, J.**, Husum, T.L., Ruud, T., Siqveland, J., Musiał, Z., Makara-Studzińska, M. (2021). Measuring Staff Attitudes to Coercion in Poland. *Front. Psychiatry* 12, 745215. doi: 10.3389/fpsy.2021.745215.
- **Lickiewicz, J.**, Piotrowicz, K., Hughes, P.P., Makara-Studzińska, M. (2020). Weather and Aggressive Behavior among Patients in Psychiatric Hospitals—An Exploratory Study. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 17, 9121. DOI:[10.3390/ijerph17239121](https://doi.org/10.3390/ijerph17239121)
- **Lickiewicz, J.**, Adamczyk, N., Hughes, P.P., Jagielski, P., Stawarz, B., Makara-Studzińska, M. (2021). Reducing aggression in psychiatric wards using Safewards-A Polish study. *Perspect Psychiatr Care*, 57(1), 50-55. doi: 10.1111/ppc.12523.
- **Lickiewicz, J.**, Jagielski, P., Hughes, P.P., Makara-Studzińska, M. (2020). The Gender-Related Impact of a Violence Management Training Program on Medical School Students-Preliminary Results. *Int J Environ Res Public Health* 29;17(19), 7130. doi: 10.3390/ijerph17197130.

Warto podkreślić, że wszystkie prace Habilitanta składające się na cykl, stanowiący osiągnięcie naukowe zostały opublikowane w czasopismach o zasięgu międzynarodowym posiadającym wskaźnik oddziaływania IF, przy czym trzy z nich zostały opublikowane w czasopismach należących do grup Q1, a dwie do Q2.

Waga tematu i duża wartość społeczna podjętych dociekań badawczych sprawia, że wyniki badań stanowiących osiągnięcie są niezmiernie ważne dla diagnostyki zjawiska agresji w ochronie zdrowia (i przyznania, że takowe zjawisko istnieje), ale też w profilaktyce agresji.

Tematyka prac koncentruje się na zachowaniach agresywnych w ochronie zdrowia, przy czym Habilitant koncentruje się przede wszystkim na ocenie czynników ryzyka oraz metodach zapobiegania zachowaniom agresywnym. Wraz z zespołem badacz postawił cele badawcze odnoszące się do:

1. określenia czynników wpływających na postawy personelu medycznego wobec zachowań agresywnych pacjentów oraz związanej z tym adaptacji do warunków polskich skali ATAS (*Attitudes Towards Aggression Scale*)(czynniki ryzyka);
2. oceny czynników wpływających na postawy personelu medycznego wobec stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz adaptacji do warunków polskich skali SACS (*Staff Attitudes to Coercion*) (czynniki ryzyka);
3. określenia czynników ryzyka pod postacią warunków meteorologicznych związanych ze stosowaniem środków przymusu w oddziałach szpitalnych czynniki ryzyka;
4. określenia efektywności metod proaktywnych (model Safewards) zapobiegających zachowaniom agresywnym i w efekcie redukcji stosowania środków przymusów w ochronie zdrowia (czynniki ochronne);
5. określenia wpływu i efektywności treningów zapobiegania zachowaniom agresywnym z uwzględnieniem płci ich uczestników (czynniki ochronne).

Szkoda, że autoreferat tak naprawdę jest jedynie streszczeniem prac. Brakuje w opisie pogłębionej refleksji. Brak mi także weryfikowanego modelu badań, takowym mógłby być model, jaki habilitant zaproponował przy przedstawianiu wniosku końcowych na rycinie *modyfikowalne czynniki na zachowania agresywne w ochronie zdrowia w świetle uzyskanych wyników badań*. Jednakże, w mojej ocenie, artykuły stanowiące cykl *Czynniki modyfikujące występowanie zachowań agresywnych w ochronie zdrowia* stanowi osiągnięcie wnoszące znaczący wkład do dziedziny nauk o zdrowiu.

Ma to związek przede wszystkim z tym, że dr Lickiewicz zajmuje się mało eksplorowanymi zagadnieniami w literaturze. Podjął próbę pokazania autorskiego podejścia do zachowań agresywnych w ochronie zdrowia, doskonale zdając sobie sprawę, że zrozumienie psychologicznych czynników leżących u ich podstaw stanowi ważny element wpływający na poprawę relacji personel medyczny – pacjent, warunkując tym samym lepszą jakość opieki.

W cyklu artykułów stanowiących osiągnięcie Habilitant bardzo poprawnie metodologicznie zweryfikował postawione cele badawcze i wynikające z nich hipotezy, a uzyskane wyniki przyniosły ważne ustalenia odnoszące się na przykład do różnic w postrzeganiu zachowań agresywnych pomiędzy kobietami i mężczyznami, które zmieniają się pod wpływem treningu zapobiegania zachowaniom agresywnym. Ten wynik, jak i inne mają przełożenie na aplikacyjność, co w mojej ocenie sprawia, że wartość podjętych badań jest bardzo wysoka.

Warto także podkreślić znaczenie adaptacji dwóch kwestionariuszy ATAS i SACS do warunków polskich, mogą one być stosowane (i już są) w różnych placówkach ochrony zdrowia.

Szczególnie podoba mi się 5. praca, celem jej była ocena wpływu treningów zapobieganie zachowaniom agresywnym studentów kierunków medycznych; całość kursu obejmowała 30 godzin i bazowała na modelu TERMA, będącym norweską metodą przeciwdziałania zachowania agresywnym. Te badania longitudinalne (badania przed i po warsztatach) wskazały na znaczenie treningu zapobiegania zachowaniom agresywnym na poczucie własnej skuteczności oraz nadzieję na sukces, co przekłada się na lepsze zrozumienie zachowań agresywnych. Co istotne, trening był bardziej efektywny w grupie kobiet.

Wnioski płynące z badań mogą mieć znaczenie dla praktyki psychoterapeutycznej i klinicznej oraz w psychoedukacji.

Oceniając całościowo prace Habilitanta wskazane jako osiągnięcie naukowe, należy podkreślić, iż prace te cechuje wysoki poziom merytoryczny, oryginalność problematyki, próby kompleksowego ujęcia badanych zjawisk, oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, co wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o zdrowiu.

III. OCENA POZOSTAŁYCH PUBLIKACJI KANDYDATA

Habilitant przesłał wydrukowaną wersję materiałów, wśród załączników znalazł się *Wykaz dorobku*, a w nim spis osiągnięć przed i po uzyskaniu stopnia dra, obejmujący:

- Monografię: Lickiewicz, J. (2017). *Agresywny pacjent. Zasady i techniki postępowania*. Wyd. Lekarskie PZWL
- 13 rozdziałów w monografiach naukowych (w tym 5 przed uzyskaniem stopnia dra)
- 43 artykuły naukowe (8 przed uzyskaniem stopnia dra), w większości w czasopiśmie polskich, jednakże należy zaznaczyć, iż Habilitant publikuje w czasopiśmie z listy JCR i ERIH)

Działalność naukowa doktora Lickiewicza skupiła się wokół 5 głównych obszarów badawczych:

1. Zachowania agresywne z wykorzystaniem Internetu (przed uzyskaniem stopnia dra, jednakże rozporządzenia pozwalają na rozpatrywanie osiągnięć przed i po uzyskaniu stopnia dra łącznie);
2. Wpływ pandemii COVID 19 na funkcjonowanie psychologiczne jednostki w aspekcie indywidualnym i społecznym;
3. Zachowania agresywne w kontekście społecznym i ochronie zdrowia;
4. Psychologiczne uwarunkowania podejmowania decyzji w leczeniu;
5. Adaptacja narzędzi badawczych z obszaru nauk o zdrowiu do warunków polskich.

Ocena zarówno liczebnościowa jak i jakościowa pozwala na pozytywną ocenę dorobku towarzyszącego. Uważam, że dobór czasopism do publikacji konkretnych artykułów dla osoby pretendującej do bycia samodzielnym pracownikiem nauki jest prawidłowy. Choć czasem dr Lickiewicz z zespołem wykazywali się zbyt dużą ostrożnością, nie publikując w czasopiśmie o większym oddziaływaniu międzynarodowym.

□

Pozostałe publikacje Habilitanta stanowią duży wkład w rozwój wiedzy, stąd tę część działalności Kandydata oceniam pozytywnie.

IV. INFORMACJA O WYKAZYWANIU SIĘ ISTOTNĄ AKTYWNOŚCIĄ NAUKOWĄ ALBO ARTYSTYCZNĄ REALIZOWANĄ W WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ UCZELNI, INSTYTUCJI NAUKOWEJ LUB INSTYTUCJI KULTURY, W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGRANICZNEJ

Dr Jakub Lickiewicz jest aktywnym badaczem zarówno w obszarze rodzimych nauk o zdrowiu, w szczególności psychologii agresji, jak i w ośrodkach zagranicznych.

Brał udział w projektach realizowanych we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, ale nie kierował nimi (jednak kierował częścią polskiej części badań). Łącznie kierował 7 projektami badawczymi (aktualnie 4 w realizacji, 3 zakończone).

Habilitant brał czynny udział łącznie w 35 konferencjach, w tym 25 polskich i 11 zagranicznych konferencjach naukowych, na której zaprezentował sam lub ze współautorami prace.

Był redaktorem wydania specjalnego Improving Care for Older People w *International Journal of Nursing Studies*.

Jest członkiem 2 zagranicznych organizacji: EVIRG (European Violence in Psychiatry Research Group) i ENTMA (European Network of Training in the Management of Aggression). Odbił kilka krótkoterminowych staży zagranicznych (m.in. w ramach programu EEA Grants i Erasmus +).

Wykonał 25 recenzji dla czasopism z IF, np. *Annals of Psychology, Buildings, Frontiers in Psychology, Frontiers in Public Health, Healthcare, International Journal of Environmental and Public Health, International Journal of Nursing Studies, Nursing Open, Psychiatria Polska, Psychiatria International, Psychologia*.

Łączna liczba punktów MNiSW za prace opublikowane (łącznie z tymi stanowiącymi osiągnięcie hab. -520) wynosząca 1815 pkt MNiSW, sumaryczny IF publikacji naukowych wg listy JCR zgodny z rokiem opublikowania - 44,329 oraz Index Hirscha wg Web of Science 4, wg *Google Scholar* - 9 potwierdzają, iż publikacje dra Lickiewicza oddziałują na innych naukowców na przeciętnym poziomie, jednakże można zauważyć wzrost liczby cytowani (wg Web of Science - 42, *Google scholar* - 244).

Pomimo tego, iż przedmiotem oceny nie są dokonania dydaktyczne i organizacyjne, to należy podkreślić, iż Habilitant ma duże osiągnięcia w tym zakresie. Sprawował funkcję promotora 33 prac, w tym 3 licencjackich i 30 magisterskich. Był też promotorem pomocniczym – przewodnik doktorski Joanny Sułkowskiej *Rola coachingu zdrowia na proces leczenia pacjentów z przewlekłym wirusowym zapaleniem wątroby typu C* (2020) (promotor prof. dr hab. Tomasz Brzostek), UJ.

Brał udział w 7 Komitetach Organizacyjnych konferencji, w tym 2 międzynarodowych.

Ponad to był autorem cyklu 17. Artykułów w *Magazynie Pielęgniarki i Położnej*, które dotyczyły bezpieczeństwa personelu medycznego związanego z zachowaniami agresywnymi, bądź psychologicznymi konsekwencjami COVID-19. Prowadził wykłady i seminaria w ramach specjalizacji z pielęgniarstwa internistycznego i chirurgicznego, współpracując w tym zakresie z Małopolską Okręgową Izbą Pielęgniarek i Położnych w Krakowie oraz Wydziałem Nauk o

Zdrowiu UJCM. Prowadził także szereg szkoleń i warsztatów z zakresu prewencji wobec zachowań agresywnych w placówkach ochrony zdrowia, brał także aktywny udział w Festiwalach Nauki w Krakowie.

Sprawował także funkcje Koordynatora do spraw współpracy z Dowództwem Wojsk Specjalnych (w ramach uprawnień Pełnomocnika Rektora UJ do spraw współpracy z DSW), a następnie Koordynatora Rektora UJCM do spraw współpracy z Wojskowym Centrum Kształcenia Kadr Medycznych w Łodzi.

Jego działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska zasługują na wyróżnienie.

Biorąc pod uwagę zaprezentowane dane na temat **działalności Habilitanta w zakresie wykazywania się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni/institucji naukowej**, w szczególności zagranicznej, **nie ma żadnych wątpliwości, iż aktywność Habilitanta należy ocenić bardzo pozytywnie**. Jest on badaczem obecnym zarówno w rodzimej nauce, jak i w obszarze międzynarodowym. Owocnie współpracuje z instytucjami zagranicznymi i polskimi, prowadzi badania i publikuje we współpracy z wieloma ośrodkami w Polsce i za granicą, Jego dorobek jest rozpoznawalny, na co wskazuje liczba cytowań i indeks Hirscha, udział w komitetach konferencji i w programach międzynarodowych.

V. KONKLUZJA

Podsumowując wyżej wyrażone opinie na temat głównego osiągnięcia dra Jakuba Lickiewicza oraz pozostałej aktywności stwierdzam, że Pan doktor posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój nauk o zdrowiu oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, w szczególności zagranicznej (w myśl Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.). Dr Jakub Lickiewicz wskazuje nowe obszary badawcze i możliwości rozwoju dyscypliny nauki o zdrowiu. Dostarcza nowej wiedzy na temat mechanizmów agresji w ochronie zdrowia, efektywności metod proaktywnych zapobiegających zachowaniom agresywnym i w efekcie redukcji stosowania środków przymusów ochronie zdrowia. Stanowi to ważny wkład w obszar nauk o zdrowiu. Dr Jakub Lickiewicz spełnia kryteria wymienione w Ustawie o Szkolnictwie Wyższym z dnia 20 lipca 2018 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Stąd **wnoszę o nadanie Panu drowi Jakubowi Lickiewiczowi stopnia doktora habilitowanego nauk o zdrowiu.**

Mariola Bidzan

Uniwersytet Gdański
Instytut Psychologii
ul. Bażyńskiego 4, 80-309 Gdańsk
Tel. +48 602 316 161
e-mail: mariola.bidzan@ug.edu.pl